

natti, avtor knjige »Gore, moje gore«: dejstvo na dejstvo ob pripovedovanju dogajanj. Simpson pa za eno razsežnost še razširi pripoved: odkrito položi misli, razmišljanja in občutke pred bralca, brez domišljavosti, in pošteno pojasnjuje mejna področja in tako bistveno prispeva k razumevanju fenomena alpinizma. V predgovoru h knjigi piše Chris Bonington: »Knjiga zasluži, da postane klasika tega žanra.«
Morebiti pa je že.

Aljaževa župnijska kronika

Če bi bil triglavski župnik Jakob Aljaž še živ, bi v petek, 30. marca, prav gotovo spremenil svoje mnenje o hvaležnosti in nehvaležnosti, ko bi videl, kako se je s svojimi deli ohranil v mislih in spominu ljudi. Dvorana v kulturnem domu na Dovjem je bila skoraj premajhna za številne obiskovalce, ki so prišli na predstavitev njegove »Dovške župnijske kronike 1889—1923«, ki jo je izdalo Planinsko društvo Dovje-Mojstrana v lični publikaciji. Vesel pa bi bil tudi zglednega sodelovanja Planinskega društva, kulturnega društva in župnišča; skupaj so namreč poskrbeli za nepozaben kulturni dogodek, ki ga je olepšala še otvoritev razstave akvarelov domačina Gregorja Klančnika.

»Dovško župnijsko kroniko 1889—1923« Jakoba Aljaža, za katero je napisal uvod in opombe ter opravil redakcijo Janez Svovljšak, je izdalo PD Dovje-Mojstrana »v znak hvaležnosti za njegov odločilen vpliv na razvoj planinstva na Slovenskem«. Knjižica bi morala iziti že lani ob prireditvah ob stoletnici prihoda Jakoba Aljaža na Dovje, zaradi nekaterih težav pa je izšla s polletno zamudo. Publikacijo je likovno opremil Gregor Klančnik, ki ima tudi največ zaslug, da je izšla. Natisnilo jo je ČGP Delo — TOZD Revije kot svoj prispevek k Aljaževemu jubileju, izdajo pa sta podprla še Zavarovalnica Triglav in tovarna Krka iz Novega mesta.

V Kroniki je Jakob Aljaž beležil vse, kar se je v njegovi fari ta čas dogajalo, in svojo dejavnost na številnih področjih, od gradnje planinskih postojank in gorskih poti do izboljševanja življenjskih pogojev svojih faranov, požarnovarnostne zaščite, kulturnega, predvsem glasbenega življenja, gradnje kulturnega doma, prizadevanja, da bi Dovje postalo letovišče itd. Knjižica je tako zaokrožila prvi snopič, ki je prav tako v založbi PD Dovje-Mojstrana izšel lanskega avgusta ob praznovanju 100-letnice Aljaževega prihoda na Dovje. Naslovna stran obeh knjižic oziroma snopičev je barvna reprodukcija oljnega portreta Jakoba Aljaža akademskega slikarja Jake Torkarja, katere izvirnik visi v Aljaževem domu v Vratih, zadnja stran pa je barvna fotografija mojstra

Jake Čopa, ki prikazuje Aljažev dom v Vratih s Severno triglavsko steno. Izdaja »Dovške župnijske kronike« je še ena lepa oddolžitev triglavskemu župniku Jakobu Aljažu za njegova velika dela, ki jih je opravil, in za bogato dediščino, ki jo je zapustil prebivalcem pod Triglavom in vsem Slovencem, pa tudi dragocen prispevek k zgodovinskemu spominu.

(Zelezar)

Stoletov Matterhorn, gora začetkov

»Nekatera ravnovesja narave so dokončna, nekatere lepote so popolne.« Z besedami Saint-Loupa uvaja avtor bralca v monografijo o Matterhornu. Je res monografija v najožjem pomenu: opisuje en sam vzpon, celo samo en vidik tega vzpona. Je oris skrivnostnih notranjih občutij ob srečanju z »goro začetkov«. Morda bi bilo jasneje, ko bi jo imenoval »goro vseh gora«. Mnogo gora je že prehodil, tudi na višjih je že bil, a se mu nobena ni tako vsedla v dušo kakor Matterhorn. Še po trinajstih letih hodi v duhu okoli nje in skuša sam sebi vedno jasneje dopovedati, kar mu je takrat povedala — nedopovedljivega. So namreč trenutki, tako polni spoznanj, da potrebujemo mesece in leta, preden v nas dozori jasnost o doživetem. Pravim »dozori«: samo doživetje je sicer povsem jasno, a nam je potreben čas, da iz svojih nejasnih izrazov izberemo tiste, ki se približajo bistri težki izrekljivega spoznanja.

A je takšno spoznanje potem tudi dolgotrajna hrana našega duha. Nehote se človek vrača k neizčrpnemu viru, ob njem oblikuje svojo podobo.

Tako avtor France Stele ob »gori začetkov«: nobena druga ga več ne bo tako obogatila. Dosegel je svoj alpinistični vrh, najvišji domet misli in čustvene prevzetosti. To nam skuša prikazati na osebni, tehnično nov način: črnobela fotografija, na črni podlagi, da bo vse zares »nobel«, slovesno, daleč od vsakdanjosti. Najprej se spogleduje s svojo goro od spodaj, prihaja ji vedno bližje, že mora kriviti svoj vrat, da jo z očesom objame v celoti. Stiska se k njej, ona mu milostno dovoli predrznost, da nekaznovano leze po njenih gubah. Odkriva mu svojo skrivnost, čudež, da je, da obstoji, da štrli iz zemeljske oble v vesoljska prostorja. A mu je tudi hvaležna za zanimanje, obisk in vdanost: nagrajuje ga z razgledi po svojem kraljestvu, razkazuje mu svoje vrstnike in vazale svojih višin... Žal pa mu to dopušča le za omejen čas, prehitro se zašliši opomin, da je čas obiskov minil, da je enkratno doživetje končano; z višin bo treba sestopiti v vsakdanje nižave, veliko srečanje se sme podoživljati le v spominu in — sliki.

Vse to in še kaj pove avtor v sliki, a tudi v spremnem besedilu, katerega pa niti beseda ni njegova. Tudi to je treba znati: v besedah drugih ljudi najti svojo misel in svoje uvide. Največ navdihov je našel v starodavni modrosti, od Biblije prek Shakespeara, Byrona, Gibranovega Pre-roka do sodobnejših lirikov, z izrazito prevlado angleško piščočih. Šele to sklad-je med podobo in besedo nam zares od-krije razsežnosti avtorjeve notranje drame.

V tem je, mislim, glavna vrednost knjige. Če se ji prepustimo, bomo tudi sami po-stali sposobnejši za podobna doživljanja. Ni najboljši pisatelj, pravijo, ki pove, če-sar še nihče ni slutil, temveč kdor za-piše, kar vsi čutijo, a česar še nihče ni znal izreči. Pravemu gorniku ima vsaka gora veliko, veliko povedati. Toliko, da tega tudi sam pri sebi ne zna »obnoviti«. Ob branju te knjige bo to, upajmo, vsaj malo bolj znal. Potem mu bodo srečanja z gorami dragocen vir notranjega bo-gastva.

Knjigo je natisnila in izdala Tiskarna Jože Moškrič, Ljubljana 1990.

Miha Žužek

Jubilej Gorskega popotnika

Gorski popotnik, glasilo PD Integral, je pričel izhajati zaradi boljšega obveščanja svojih članov, saj je v nekaj letih PD postalo odprtega tipa in ne le za člane delovnega kolektiva. Tak je njegov namen še sedaj, po 10 letih. Letos torej praznuje Gorski popotnik lep jubilej, kar je pohvalno za razmeroma mlado planinsko društvo.

Jubilejna številka, ki je izšla marca 1990, v uvodniku opozori na pomembni jubilej, nato pa posreduje nekaj informacij z občnega zbora, plan društvenih izletov ter njihov podroben opis. Na koncu najdemo dokaj aktualen članek »Vodnik in planin-ec skupaj na izletu«, kjer avtorica raz-mišlja, kaj morata storiti oba za uspešno turo. Tu je še namig za sprehod po malo znani Jesenkovi poti. Na zadnji strani je še nekaj drobnih obvestil PD.

Gorski popotnik je skromne oblike, saj društvo ni zmoglo ob obnovi pogorele kočice na Planini Jezero večjih stroškov za bogatejšo grafično opremo. Tak ostaja še tudi za jubilej — skromen, a obenem bogat.

MKS

Belsazar Hacquet

V zbirki Planinski klasiki je Nemška pla-ninska zveza v založbi Bruckmann izdala na 488 straneh knjigo o Belsazarju Hac-quetu, ki sta jo za tisk pripravila Hedwig Rüber in Axel Strasser. Cena: 304 avstrij-ski šilingi.

Septembra 1781 se je bretonski naravo-slovec in zdravnik Belsazar Hacquet

(1739/40—1815) odpravil na svoje veliko, kakšnih »200 milj dolgo« potovanje po Alpah proti zahodu. Pot je začel na slo-venskem Matajurju in šel od tod po Fur-laniji, Karnijskih Alpah in Dolomitih v Graubünden ter do ledenika Rheinwald, nato pa nazaj na Tirolsko, Bavarsko, Salz-burško in Koroško do Ljubljane. Dodatno k temu se je leta 1783 podal na potova-nje po Liki in zahodni Bosni, vse to pa obsega vsebino prvega dela knjige, ki je zdaj pred nami. To njegovo »Fizikalno-politično potovanje« je izšlo leta 1785 v Leipzigu, Hacquet pa v njem poroča o svojih neštevilnih in vsestranskih opazo-vanjih ter raziskovalnih izsledkih in ob vsem tem sporoča dotedanje vedenje o Vzhodnih Alpah.

S členitvijo tega dela Alp in z raziskava-mi do takrat komajda znanega fenomena krasa, ki pa vsekakor še ni bil pojasnjen, je imel velik vpliv na vse poznejše raz-iskave Alp. Zato je mogoče Belsazarja Hacqueta postaviti med najbolj znane raz-iskovalce Zahodnih Alp, med drugim k Horacu-Benedictu de Saussuru.

Gorsko kolesarjenje danes

Na 200 straneh s 23 barvnimi stranmi, 145 črno-belimi slikami in 38 grafičnimi upodobitvami je v založbi Bruckmann iz-šla knjiga izpod peresa Andija Heck-mairja in Gerharda Hirttreiterja »Moun-tain-biking heute«, ki stane 304 avstrijske šilinge.

Gorska kolesa so vsestransko uporabna in trpežna kolesa. Z njimi se je mogoče voziti po brezpotjih, gričih in hribih, kar je zanimiva oblika rekreacije. Z njimi se je seveda mogoče voziti tudi po mestu, se peljati na lep kolesarski izlet ali oditi na daljše kolesarsko potovanje.

Knjiga, ki je zdaj pred nami, daje vrsto praktičnih nasvetov in na razumljiv način pojasnjuje tehniko gorskega kolesarjenja, pri tem pa so predstavljena tudi splošna konstrukcijska načela in najpomembnejši nadomestni deli gorskega kolesa, ki bi jih potrebovali. Ta knjiga tudi svetuje, kako naj bi si izbrali pravo kolo za lastne potrebe in zahteve. Kdor pa že ima gor-sko kolo, bo v knjigi našel predloge za neštevilne možnosti uporabe, tehniko vož-nje in priprave na ture. Da bi veselje do gorskega kolesa tudi ostalo, je v publika-ciji opisano, kako naj bi kolo vzdrževali in popravljali.

S to knjigo se lahko bralec odloči (ne glede na znamko in model), na kaj naj bo pri nakupu, sestavljanju in vzdrževanju gorskega kolesa še posebno pozoren. Poleg tega bo spoznal, kako naj ravna z gorskim kolesom, da bi si pridobil ko-lesarsko prakso in obvladovalo vozilo v po-sebnih situacijah. To je, skratka, skoraj-da nepogrešljiv priročnik za vsakega pri-jatelja gorskega kolesarjenja.